

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 258/2547

นายเปี้ยก น่วมนวลโจทก์ กรมที่ดินจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ฯ มาตรา 122, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ มาตรา 62, ป.พ.พ. มาตรา 1304, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 122, พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 62

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินที่ตกเป็นที่สาธารณประโยชน์ ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาย่อมตกเป็นของอธิบดีกรมที่ดินตามที่บัญญัติไว้ใน ป.ที่ดินฯ มาตรา 8 แต่สำหรับทางสาธารณประโยชน์นั้น พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ฯ มาตรา 122 ได้บัญญัติให้กรมการอำเภอเป็นผู้มีหน้าที่ตรวจตรารักษา ซึ่งต่อมาได้โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ มาตรา 62 วรรคสาม เห็นได้ว่าอำนาจในการกำหนดแนวเขตทางหรืออำนาจในการดูแลรักษาทางอันเป็นสาธารณประโยชน์ มิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดินจำเลย และส่วนราชการของจำเลย เมื่อส่วนราชการของจำเลยไม่มีหน้าที่กำหนดให้ทางพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ การที่เจ้าพนักงานที่ดินประจำส่วนราชการของจำเลยได้รังวัดที่ดินและระบุว่าเป็นทางพิพาทเป็นทางสาธารณะตามที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากนายอำเภอหัวหินนำชี้และรังวัดแนวเขตที่ดิน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำหนดให้ทางพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์พ้นสภาพจากการเป็นทางสาธารณประโยชน์ หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทนจำเลย จำเลยยื่นคำให้การ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษาลับว่า ทางพิพาทซึ่งอยู่ในบริเวณที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เล่มที่ 1 หน้า 116 เลขที่ 79 และที่ดินตามใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ เลขสำรวจที่ 66/37 ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแผนที่สังเขปเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 4 เป็นของโจทก์ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดิน 2 แปลงตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เล่มที่ 1 หน้า 116 เลขที่ 79 ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และที่ดินตามหลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.5) เลขสำรวจที่ 66/37 ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยที่ดินตามเอกสารหมายเลข จ.2 อยู่ด้านทิศเหนือของที่ดินตามเอกสารหมายเลข จ.1 และทางทิศเหนือของที่ดินแปลงนี้จดถนนหลวงจังหวัดสายหัวหิน-หนองพลับ ส่วนที่ดินตามเอกสารหมายเลข จ.1 อยู่ด้านทิศใต้มีทางสาธารณประโยชน์คั่นระหว่างที่ดินทั้งสองแปลง และด้านทิศตะวันออกของที่ดินทั้งสองแปลงติดกับทางพิพาท มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่ คดีนี้โจทก์ฟ้องอ้างว่าสำนักงานที่ดินอำเภอหัวหินซึ่งเป็นส่วนราชการของจำเลยได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยเป็นผู้กำหนดให้ทางพิพาทซึ่งโจทก์เป็น

ผู้สร้างขึ้นในที่ดินของโจทก์ให้ตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยโจทก์ไม่รู้เห็นยินยอม ขอให้บังคับ จำเลยเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กำหนดให้ทาง พินาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ให้พ้นสภาพจากการเป็นทางสาธารณประโยชน์ เห็นว่า ทาง สาธารณประโยชน์นั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 (2) ซึ่งที่ดินส่วนหนึ่งส่วนใดที่ตกเป็นที่ สาธารณประโยชน์ ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาย่อม ตกเป็นของอธิบดีกรมที่ดิน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 8 แต่สำหรับทาง สาธารณประโยชน์นั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 มาตรา 122 ได้บัญญัติให้ กรมการอำเภอเป็นผู้มีหน้าที่ตรวจตรารักษา ซึ่งต่อมาได้โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 62 วรรคสาม จึงเห็นได้ว่า อำนาจในการกำหนดแนวเขตทางหรืออำนาจในการดูแลรักษาทางอันเป็นทางสาธารณประโยชน์ มิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของจำเลยและส่วนราชการของจำเลย ทั้งตามทางนําสืบไม่ปรากฏว่า เจ้าพนักงานที่ดินประจำส่วนราชการของจำเลยเป็นผู้กำหนดให้ทางพินาทตกเป็นทาง สาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ยังได้ความว่าผู้ที่ชี้และระวางแนวเขตที่ดินว่าทางพินาทเป็นทาง สาธารณประโยชน์ คือนายธรรมรัตน์ โชคสุขอนันต์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลหินเหล็กไฟ ซึ่งได้ รับมอบหมายจากนายอำเภอหัวหิน ส่วนเจ้าพนักงานที่ดินในสังกัดส่วนราชการของจำเลยเพียงแต่ รังวัดที่ดินตามแนวเขตที่ผู้ใหญ่บ้านนำขึ้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจ ดังนี้ เมื่อ ส่วนราชการของจำเลยไม่มีหน้าที่กำหนดให้ทางพินาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ การที่ เจ้าพนักงานที่ดินประจำส่วนราชการของจำเลยได้รังวัดที่ดินและระบุว่าทางพินาทเป็น ทางสาธารณะตามที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากนายอำเภอหัวหินนำชี้และระวางแนวเขตที่ดิน จึงถือไม่ ได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่า โจทก์ มีอำนาจฟ้อง ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยในข้อนี้ฟังขึ้น คดีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของ จำเลยในข้ออื่นอีกเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง" พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

สมชัย เกษขุมพล · จำรูญ แสนภักดี · สุมิตร สุภาดุลย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/258/2547>